

༡། །གནའ་རབས་ཁྱིམ་སྤྱང་དང་བཟླ་སྤྱོད་
ཁ་ཅན་གྱི་ཚད་དང་ལྡན་པའི་
གཞུང་ལུགས།

སྤྱན་ལྷ་དོན་གྱུང་དང་དེུ་དམར་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཚོགས་གྱིས་མཛད།

གྱུང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་སྤྱན་ཁང་།

责任编辑:尼玛卓玛

封面设计:李建雄

图书在版编目(CIP)数据

西藏佛教彩绘彩塑艺术:如来佛身量的析宝论、彩绘工序

明鉴/门拉顿珠,杜玛格西·丹增彭措著. —北京:

中国藏学出版社, 2005: ISBN 7— 80057— 802— X

I. 西... II. ①门... ②杜... III. ①喇嘛教 -

彩绘 - 宗教艺术 - 西藏 - 藏、汉 ②喇嘛教 -

彩塑 - 宗教艺术 - 西藏 - 藏、汉 IV. J19

中国版本图书馆CIP数据核字(2005)第147922号

西藏佛教彩绘彩塑艺术

(藏汉文对照)

门拉顿珠、杜玛·丹增彭措 著

罗秉芬 译注

中国藏学出版社出版发行

中国藏学出版社微机室排版

北京牛山世兴印刷厂印刷

开本: 850×1168 1/32 印张: 9.25

2005年12月第1版第1次印刷 印数: 2000册

ISBN 7—80057—802—X/J·35

定价: 12.00元

༄༅། །གནའ་རབས་ཁྱིམ་ལྷ་དང་པལ་ལྷ་ཚོན་
ཁ་ཅན་གྱི་ཚད་དང་ལྷན་པའི་
གཞུང་ལུགས།
(ཐོད་རྒྱ་ཤན་སྦྱར)

སྐན་མེ་རྒྱལ་དང་དེུ་དམར་བསྐྱན་འཛིན་
ལུན་ཚགས་གྱིས་མཛད།
ལུང་པིང་ལྷན་གྱིས་སྒྲིག་འགྲེལ་བྱས།

ཀྱང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱན་ཁང་གིས་བསྐྱན་ཏེ་བཀྲམ།
འདི་ག་དཔེ་སྐྱན་ཁང་གི་སྒྲིག་རྒྱལ་ཅིས་འཁོར་ཁང་གིས་པར་གཞི་བསྐྱགས།
པེ་ཅིན་ཁུག་ཅན་ཏི་ཤིན་པར་ཁང་གིས་དཔར་བཅུབ།
༢༠༠༥ལོའི་ཟླ་ ༡༢པར་དཔར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱགས།
༢༠༠༥ལོའི་ཟླ་ ༡༢པར་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཅུབ།

ISBN 7 - 80057 - 802 - X/J · 35

རིན་གོང་སྒོར། 12.00

དཔེ་སྒྲུབ་གསལ་བཤད།

《གནང་རབས་ཁྱིམ་སྤྱང་བརྒྱ་ཚོན་ཁྲ་ཅན་གྱི་ཚད་དང་ལྡན་པའི་……
གཞུང་ལུགས་》ཞེས་པའི་དེབ་འདི་ནི་《དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྤྱུ་གཟུགས་གྱི་ཆ་
ཚད་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ཞེས་བྱ་བ་》དང་《ཀུན་གསལ་ཚོན་གྱི་ལས་རིམ་》
ཞེས་པའི་དེབ་གཉིས་བསྟན་ནས་བྱལ་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་གསལ་ནས་
དེབ་འདི་གཉིས་གྱི་ཚོམ་པ་པོའི་ལ་རྒྱས་དང་ནང་དོན་གནད་བསྟན་རགས་ཅམ་
འགོད་པ་ལ།

༡. 《དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྤྱུ་གཟུགས་གྱི་ཆ་ཚད་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་……
བུ་》ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དུས་རབས་བཙུ་ལྔ་པའི་མཁས་དབང་སྤུན་ཐུག་དོན་གྱལ་……
གྱིས་བཅུམས་པ་དང་། ཁོང་ནི་ལྷོ་བྲག་སྤུན་ཐང་དུ་སྤྱུ་འབྱུངས་པ་དང་། རྒྱང་
དུས་ནས་རིག་པ་གསལ་ཞིང་། མཚན་སྦྱོང་བཟང་བ་སྟགས་རང་དང་མཉམ་
པའི་བྱིན་པ་དག་ལས་བྱུང་དུ་འཕགས་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་མངའ། རར་སོན་ཏེ་
ཁྱིམ་ཐབ་བཟུང་བར་རང་གི་རྒྱང་མ་དང་མ་མཐུན་པས་ལུལ་འབྱར་བའི་ལམ་དུ་
ཕིར་ཆགས་པ་གཅིག་དང་ལྷའི་ཁྱིམ་དཔེ་ཤོག་བྲིལ་ཞིག་རྟེན་པ་སྒྲན་གྱི་བག་……
ཆགས་གྱི་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་། རི་མོ་སྤྱང་རྒྱ་ལ་སྒྲོ་སྒྲུགས་ནས། གཙང་
དང་ས་སྤྱུ་སྟགས་སུ་རི་མོའི་སྒྲོབ་དཔོན་བཅའ་དུ་ཕྱིན་པས། གཙང་དུ་རྫོ་པ་
བཀ་ཤིས་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེ་དུས་གྱི་གཟུགས་མཁན་གྲགས་ཅན་དེ་དང་མཇལ་ཏེ་
སྤྱུ་མདུན་ནས་རི་མོ་འཁྱིལ་བར་དཀའ་སྤྱད་དུག་པོས་སྒྲོབ་གཉེར་མཛད། རིང་
པོར་མ་སོང་བར་རི་མོའི་སྤྱུ་རལ་ལ་བྱང་རྩལ་ཉེ་རྒྱུད་ཐེ་གཉིས་བསྟན་《སྤྱུ་……

གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཚད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ། ཞེས་པའི་པོད་ཀྱི་གཟུགས་བརྗེའི་གཞུང་
 ལུགས་ཀྱི་ཚོག་མ་འདི་ཉིད་བཅམས་པ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་གྱི་ཕྱག་བརྟུང་ལས་
 ལྷག་པ་རིམ་འཕྲི་སྒྲིལ་རྒྱན་སྒྲན་ཐང་ཆེན་མོའི་ལུགས་ཞེས་པ་སྤེལ་རྟེ། སྤྲེལ་བརྟུང་
 དང་སློབ་བརྟུང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱན་བྱུང་། ད་དུང་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཟུ་ཤིས་ལྷན་
 པོའི་གཙུག་ལག་ཁང་གསར་བཞེངས་སྐབས་ཀྱི་ལ་དབང་དགེ་འདུན་གྱུབ་ཀྱིས་……
 སྒྲན་ཐང་དཔོན་སློབ་གདན་དྲངས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་བྱང་གི་ལྗེ་བས་ཆེན་……
 གཉིས་ལ་ཚས་སྤྲོད་རྗེ་འཆང་ལུགས་ཀར་ཚས་འཆང་མཛད་པ་གྲུབ་ཆེན་བརྟུང་
 ཅུས་བསྐྱར་བ་དང་། སྒྲན་པ་ཤུག་ཀྱི་ཀྱུ་པོ་ལ་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་བརྟུ་
 ཅུག་གིས་བསྐྱར་བ་སོགས་ལྗེ་བས་ཁྱིམ་གནང་མཛད་པ།

༢. < ཀྱུན་གསལ་ཚོན་གྱི་ལས་རིམ > ཞེས་པའི་གསུང་ཚམ་འདིའི་ཚམ་པ་……
 པོ་དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འདྲིན་ཕུན་ཚོགས་ནི། རབ་བྱུང་བརྟུ་གཉིས་
 ཤིང་རླུལ་(༡༧༢༥) ལོར་ཆབ་མདོ་གོ་འཛོགས་ཀྱི་དགའ་རྡོར་དུ་འབྱུངས། རྒྱང་
 ཅུས་འཛོམས་འཛིན་ཀར་དགོན་པར་ཚོས་བཞུགས་གནང་ནས་འདྲིན་ཚོས་དང་
 ཡིག་འབྲི་སྒྲིག་ལ་སྦྱངས་པ་མཛད། དགུང་ལོ་བརྟུང་གྱི་ཚོག་ནས་གསོ་བ་རིག་
 པ་དང་རིམ་མོགས་རིག་གནས་ཀྱན་ལ་སོས་བསམ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་མཛད་དེ་མེ་
 ར་དགོན་དུ་དགེ་བཤེས་ཀྱི་མིང་བཞེས་ཤིང་གངས་ཅན་གྱི་རྫོང་ས་འདིར་དེའུ་……
 དམར་པན་ཆེན་ཞེས་པའི་མཚན་སྟན་གྱིས་བྱུང། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་ཁམས་གོ་
 འཛོམས་དེའུ་དམར་ཟབ་རྒྱས་ཚོས་སྤྱིང་ཕྱག་བརྟུང། དེ་ནས་ལྗེ་དགེ་ལྷ་སྐྱེས་ལྷུ་
 ཅུ་ལོ་ཤས་བཞུགས་ཤིང་། དེ་སྐབས་ལྷ་སྐྱེས་ཀྱི་པོས་རྗེ་འདིར་ཕྱང་ལྷག་གིས་
 ཁོང་གི་ཕྱག་ཚམ་མོན་ཆེན་མེ་བསྟེགས་ཚུ་བསྐྱར་བྱས་པ་མ་ཚད་ལྷ་སྐྱེས་ཀྱི་……
 བཞུགས་ཀྱི་མ་བརྟུགས་པས་རེ་ཞིག་རྒྱ་གར་འཕགས་ལྷུ་དུ་གནས་སྐྱར་དུ་……
 མེདས། གསུང་ཚམ་ཡང་ནང་རིག་པ་དང་རྒྱ་རིག་པ། གསོ་བ་རིག་པ། བརྗེ་

རིག་པ་ཉེ་མོའི་གཞུང་ལུགས། སྐར་ཅིས་སྐྱེས་ཀྱི་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་
 གནས་སྒྲ་ཆོགས་དང་། བྱང་པར་གསེབ་རིག་པ་དང་། བརྗེ་རིག་པ་གཉིས་ལ་
 བྱིན་ཏུ་མཁས་པའི་གོ་འཕང་ཆོབ། ཁོང་གིས་ཕྱག་བཟོའི་ཞལ་ཐང་ད་ལྟ་ཡང་གོ་
 འདོད་ལྟལ་དུ་འཇལ་རྒྱ་ཡོད། ཁོང་གིས་དཔལ་སྤྱད་ས་མི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་
 སྐྱེས་མཁས་མཁས་བཅུན་ལྷན་པའི་སྒྲོབ་མ་མང་པོ་བསྐྱུངས་པ་སྐྱེས་མཛད་རྗེས་.....
 བྱིན་ཏུ་ཆོ།

《དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཆོད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཞེས་བྱ་
 བ》འདིའི་ནང་ལུང་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཆོད་ཀྱི་
 གཞུང་དུ་གྲགས་པ་རྣམས་དང་རང་བཟོས་བསྐྱད་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་.....
 བརྟགས་ཏེ་མི་འཐད་པའི་སྒྲིགས་དགག་པ། ཆོད་དང་མི་ལྷན་པའི་སྐུ་གཟུགས་
 བཞེངས་པའི་ཉེས་སྦྱོན་བརྒྱད་པ། ཆོད་དང་ལྷན་པའི་སྐུ་གཟུགས་བཞེངས་པའི་
 སན་ཡོན་བཅས་པའི་ཆ་ནས་བརྒྱུད་པ་ཞིག་ཏུ་ལེགས་པས། དེ་ནི་ཐོད་བརྒྱད་
 ནང་བཏུན་སྐུ་གཟུགས་ཆ་ཆོད་གཞུང་ལུགས་ནང་ནས་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན།
 《ཀུན་གསལ་ཆོན་ཀྱི་ལས་རིམ་འདིའི་ནང་ཆོན་ཀྱི་གྲངས་བཤད་པ་དང་།
 ཆོན་ཀྱི་འདུལ་སྐྱུང་ཆོག་ཆོན་ཀྱི་གོ་རིམ། ཆོན་ཀྱི་བཟང་ངན། ཆོན་ཀྱི་ར་
 འབྱེད། ཆོན་བྱུང་ཆོན་སྒྲོལ་གཏམ་བཅས་ཆོན་ཀྱི་ལས་རིམ་བརྒྱུད་ཡོད་པས།
 འདི་ནི་ཆོན་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཁྲོད་ནས་ཏ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་གསུང་རྩིས་
 ཅིག་ཏུ་འཁྲུགས་སོ། །

གསུང་རྩིས་འདི་གཉིས་ནི་དཔེ་ཆ་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་གཞན་གྱིས་ལུང་...
 འདྲེན་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་དཔར་སྐྱོན་དངོས་སུ་བྱས་སྤྱོད་མེད་པས། དེ་
 ལ་སྒོ་མཐུན་ལྟའི་མིང་སྤྲེན་ལགས་ཀྱིས་ཁོང་རྣམས་པའི་གསུང་རྩིས་དེ་གཉིས་པོར་
 རྒྱག་འབྲེལ་དང་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་ཡིག་བསྐྱར་གནང་པ། འདི་ག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ནས་རྒྱ་

པོད་ཤན་རྒྱུར་དུ་བྱས་ནས། ཟུ་ཆེདི་རྒྱ་ཆལ་ལ་སྒོ་བ་གཉེར་གནང་མཁན་དང་
ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་ལ་ཕན་བསྐྱེད་ཡོང་ངེས་པས་ཀུན་གྱི་རྒྱན་ལམ་དུ་.....
བསྟར་བ་ལགས། །

ཡུང་གོའི་པོད་རིག་པ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གི་

པོད་ཡིག་ཚུལ་སྒྲིག་ཁང་ནས།

༢༠༠༥ལོའི་ཟླ་༡༢པར།

དཀར་ཆག

དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཚད་རིམ་པའི་དོན་གསལ་...
བར་བྱེད་པའི་གཞུང་ལྷན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཚོར་བུ་ཞེས་བྱ་བ།

.....སྐྱ་སྐྱ་དོན་བྱུང། (1)

ལེའུ་དང་པོ། ལུང་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།(2)

ལེའུ་གཉིས་པ། སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཚད་ཏུ་གྲགས་པའི་བསྟན་བཅས་

དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་རང་བཟོས་

བསྐྱབ་པ་རྣམས་ཀྱི་མི་འབད་ཚུགས་དགག་

པ།(4)

ལེའུ་གསུམ་པ། ཚད་དང་མི་ལྡན་པའི་སྐྱ་གཟུགས་བཞེངས་

པའི་ཉེས་དམིགས་བརྗོད་པ།(9)

ལེའུ་བཞི་པ། ཏུས་འཁོར་ལྷན་དང་སྐྱ་པ་ལྷན།(11)

ལེའུ་ལྔ་པ། སྐྱ་གཟུགས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་བཞེངས་པའི་

ཕན་ཡོན་བརྗོད་པ།(16)

ལེའུ་རྒྱུ་པ། སྐྱ་གཟུགས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་བཞེངས་

པའི་ལྷ་བརྗོད་དང་སྐྱིན་བདག་གི་མཚན་ཉིད།(21)

ལེའུ་བརྒྱན་པ། ལག་ཏུ་སྒྲངས་པའི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

.....(24)

མཇུག་བྱང་།(45)

ཀུན་གསལ་ཚོན་གྱི་ལས་རིམ།དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་

- བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བཅམས། (48)
- ལེའུ་དང་པོ། ཚོན་གྱི་རྩ་བ་སྟན་པ། (49)
- ལེའུ་གཉིས་པ། ཚོན་གྱི་གྲངས་བཤད་པ། (50)
- ལེའུ་གསུམ་པ། རིགས་གྱི་དབྱེ་བ། (51)
- ལེའུ་བཞི་པ། རོ་འཛིན་གསལ་བ། (51)
- ལེའུ་ལྔ་པ། བཟང་དན་བཤད་པ། (51)
- ལེའུ་དྲུག་པ། འདུལ་སྦྱངས་ཆ་ག (57)
- ལེའུ་བདུན་པ། ཚོན་གྱིས་ར་འབྱེད། (62)
- ལེའུ་བརྒྱད་པ། འཕྲུལ་ཐེབ་ཚོན་སྦྱར། (64)
- ལེའུ་དགུ་པ། བྱེ་བྲག་བཤད་པའི་གྲངས། (70)
- ལེའུ་བརྒྱ་པ། རྩོན་བྱང་ཚོན་སྤྲོལ་གྲུམ། (70)
- ལེའུ་བརྒྱ་གཅིག་པ། དབང་པོ་བསྟན་པ། (74)
- ལེའུ་བརྒྱ་གཉིས་པ། དམ་ཚོད་ཆེ་རྒྱུད། (79)
- ལེའུ་བརྒྱ་གསུམ་པ། ཚོན་གྱི་གོ་རིམ། (80)
- ལེའུ་བརྒྱ་བཞི་པ། ཚོན་གྱི་འདྲ་རིགས། (81)
- ལེའུ་བརྒྱ་ལྔ་པ། ཕན་ཚུན་མཐུན་ཐེབས། (82)
- ལེའུ་བརྒྱ་དྲུག་པ། མི་མཐུན་དག་གཤེད། (82)
- ལེའུ་བརྒྱ་བདུན་པ། ཚོན་གྱི་ལེགས་ལྷགས། (83)
- ལེའུ་བརྒྱ་བརྒྱད་པ། ཚོན་གྱི་བྱུགས་ཐབས། (83)
- ལེའུ་བརྒྱ་དགུ་པ། གཙོད་པའི་ལག་ལེན། (85)

ལེའུ་ཉི་ཤུ་པ།	མདངས་ཐབས་བསྟན་པ།	(85)
ལེའུ་ཉེར་གཅིག་པ།	མོག་ནོན་ལ་ཅི།	(87)
ལེའུ་ཉེར་གཉིས་པ།	སྤྱིར་གཅིས་ཞལ་གདམས།	(89)
ལེའུ་ཉེར་གསུམ་པ།	ལེམས་བསྐྱེད་ཆོ་ག་.....	(91)
ལེའུ་ཉེར་བཞི་པ།	བྱིན་གྱིས་བརྟན་པས་པ།	(94)
ལེའུ་ཉེར་ལྔ་པ།	གསོལ་འདེབས་སྟོན་ལམ།.....	(96)
ལེའུ་ཉེར་དྲུག་པ།	ཆོན་གྱི་ཆོ་ག་	(98)
ལེའུ་ཉེར་བདུན་པ།	རབ་ཏུ་གནས་པ།.....	(100)
ལེའུ་ཉེར་བརྒྱད་པ།	བསྐྱེད་འཁོར་བསྐྱོམས་པ།.....	(102)
ལེའུ་ཉེར་དགུ་པ།	རྒྱན་གྱི་སྦྱོང་ལམ།	(104)
ལེའུ་ལྔ་མ་ལྔ་པ།	བརྩོ་བྱུང་སྟོན་རབས་དང་རྟེན་གསུམ་བརྩོ་ ཡི་དབྱེ་བ།	(106)
ལེའུ་མོ་གཅིག་པ།	བརྩོ་ཉེས་སྟོན་མདོར་བསྟུས།	(124)
ལེའུ་མོ་གཉིས་པ།	སྤྱི་གཞུགས་དང་མཆོད་རྟེན་བྱས་པ་དང་རིང་ བསྐྱེད་མཆོད་པའི་ཕན་ཡོན།	(125)
མཆུག་བྱང་།		(144)
རྒྱ་ཡིག་.....		(146)
བོད་རྒྱ་ཆོག་འགྲེལ།.....		(250)

༡། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་ཚད་ ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ཞེས་བྲ་བ།

འདི་འཆད་པ་ལ། རྟོན་ཚན་ནམ་པ་བདུན་གྱི་རྟོགས་པར་བྲ་སྟེ།

༡. ལྷ་མཚན་① དང་དཔེ་བྲད་② རྒྱས་པར་བཤད་པ།

༢. ཚད་ཀྱི་གཞུང་རྒྱ་གསུམ་པ་ནམས་དང་རང་བཟོས་བསྐྱེད་པ་ནམས་ལ་...
ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་མི་འཐད་པའི་སྒྲིགས་དགག་པ།

༣. ཚད་དང་མི་ལྡན་པའི་སྐྱ་གཟུགས་བཞེངས་པའི་ཉེས་སྦྱོན་བརྟོག་པ།

༤. མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་ལྷ་དང་ས་ཏེ་ཚད་ལྡན་གྱི་
ལུགས་དགོད་པ།

༥. ཚད་དང་ལྡན་པའི་སྐྱ་གཟུགས་བཞེངས་པའི་ཕན་ཡོན་བརྟོག་པ།

༦. སྐྱ་གཟུགས་བཞེངས་པའི་ལྷ་བཟོ་དང་སྦྱོན་བདག་གི་མཚན་ཉིད་བརྟོག་
པ།

༧. དེ་དག་ལས་ལག་རྒྱ་སྐྱང་བའི་རིམ་པ་ནམས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

① མཚན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་བཟང་པོ་ལུས་རྒྱ་སྐྱང་གཉིས་ཡིན།

② དཔེ་བྲད། སྐྱའི་དཔེ་བྲད་བཟང་པོ་བརྒྱུད་སྟེ།

ལེའུ་དང་པོ། ལུང་མཚན་བཤད་པ་དང་ དཔེ་བྱད་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐོར།

ས་བཅད་དང་པོ།

ལུང་མཚན་ནི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་མངོན་རྟོགས་བྱུང་ལས། ཟུག་ཞབས་
འཁོར་ལོས་མཚན་དང་རུས་སྤལ་ཞབས། ཟུག་དང་ཞབས་སོར་དུ་བས་འབྲལ་
བ་དང་། ཟུག་ནི་ཞབས་བཅས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས། འདི་ཡི་སྐུ་ནི་
བརྟན་དག་མཐོ་བ་དང་། སོར་མོ་རིང་དང་རྩིང་ཡངས་སྐྱ་ཆེ་དང་། ཞབས་
འབྱར་མི་མངོན་སྲུ་ན་གྱི་རུ་སྒྲིགས་བྱིན་པ་ཨེ་ན་ཡ་འདྲ་ཟུག་རིང་མཆོས།
འདོམས་ཀྱི་སྤྲ་པ་སྤྲལས་སྤྲུབ་པའི་མཚོག་ བགས་པ་གསེར་མདོག་པགས་པ་
སྤལ་བ་དང་། སྐུ་ནི་རེ་རེ་ནས་གཡས་ལེགས་འབྲངས་དང་། ཞལ་མཛོད་སྤྲུས་
བརྟན་རོ་སྟོད་མེད་གེ་འདྲ། འདི་ཡི་དཔྱད་པའི་མགོ་རྒྱུ་ཐལ་གོང་བྱས། འདི་
ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཚོག་སྟེང་། སྐུ་ནི་ཐུ་སྟོ་རྩྱ་ལྷར་རྩ་ཞེང་གཤམ། གཙུག་
ཏོར་དབྱར་ལྡན་ལྡགས་རིང་མཆོས་པ་དང་། ཆངས་དབྱངས་འགམ་པ་མེད་གེ་
འདྲ་དང་ཆོམས། ཤིན་རྒྱ་དཀར་དང་ཆད་མཉམ་ཐགས་བཟང་དང་། གྲངས་ནི་
བཞི་བཙུ་ཐམ་པ་ཆང་བ་དང་། སྐུ་ནི་མཐོན་མཐིང་སྐུན་རྗེ་པ་མཚོག་གི་ འདྲ་
བ་འདི་དག་སྤམ་རྩ་རྩ་གཉིས་མཚན་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །

① ཐུ་སྟོ་རྩྱ། (ལེགས) བོད་སྐད་རྒྱ་རྒྱུང་མང་ཞེས་བྱ་བ། དེའི་ས་བོན་ནི་ལུངས་དཀར་གྱི་བཞི་ཆ་ཅན་ཡོད་པ་ལ་སོ་རེ་ལ་ཡལ་
ག་རྒྱང་གྲགས་ཅན་དུ་བྱལ་བར་སྐྱེ་བར་བཤད་པས་ཤིན་རྒྱ་འཁོལ་སྤྲལས་ཆེ་བའི་ཤིང་ཞིག་གི་མིང་།

② རྩ་ཞེང་། འཕྲིད་དང་གཞུང་གི་ཆད།

ས་བཅད་གཉིས་པ།

གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ལྷག་པའི་མེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་།
 མདོག་རྩམ་མཐོ་དང་མོར་མོ་རྩམས། ལྷམ་རྒྱས་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་དང་། ཅ་མི་
 མདོན་དང་མདུད་པ་མེད། ཡང་བྱ་མི་མདོན་ཞབས་མཉམ་དང་། མེད་གེ་སྤང་
 ཆེན་བྱ་དང་ནི། ལྷག་མཆོག་སྤེལ་གཤེགས་གཡས་སྤྱོད་དང་། མཛེས་
 གཤེགས་དྲང་དང་འཁྲིལ་བག་ཆགས། བྱེད་རྩལ་འདྲ་རིམ་པར་འཆོམ།
 གཙང་དང་འཇམ་དང་དག་པའི་སྤྱ། མཆོན་ནི་ཡངས་སྤྱོད་གསུལ་པ་དང་། སྤྱ་ཡི་
 ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་། གོམ་རྩོམས་པ་དང་སྤྱན་གཉིས་ནི། དག་དང་
 གཞོན་ཤ་ཅན་ཉིད་དང་། སྤྱ་ལྷམ་མེད་དང་རྒྱས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་གྱིམས་པའི་
 སྤྱ་ཉིད་དང་། ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་རྩམ་འབྲེས་དང་། གཟིགས་པ་སྤྱི་བ་མེད་དག་པ་
 དང་། དཀྱུ་རྩམ་སྤེལ་སྤྱིར་མ་རྩོངས་དང་། ལྷག་དེ་བ་དང་ལྷེ་བ་ནི། ཟུང་
 དང་གཡས་སྤྱོད་འཁྲིལ་བ་དང་། ལྷན་ནས་ལྷ་ན་སྤྱག་པ་དང་། ལྷན་སྤྱོད་
 གཙང་དང་སྤྱ་ལ་ནི། ལྷེ་བ་ནག་བག་མེད་པ་དང་། ལྷག་ནི་ཤིང་བལ་ལྷར་
 འཇམ་དང་། ལྷག་རིང་མདངས་ཡོད་ཟུངས་རིང་དང་། ཞལ་ནི་ཏ་ཅང་མི་རིང་
 དང་། མཆུ་ནི་བུམ་པ་ལྷར་དམར་དང་། ལྷགས་གཉིན་པ་དང་སྤུབ་པ་དང་།
 དམར་དང་འབྲུག་གི་སྤྱ་ཉིད་དང་། གསུངས་མཉམ་འཇམ་དང་མཆེ་བ་རྩམ།
 རྩོད་དགའ་དང་མཉམ་པ་དང་། བྱིན་ནི་སྤ་དང་ཤངས་མཐོ་དང་། མཆོག་ཏུ་
 དག་པ་དག་དང་ནི། ལྷན་ཡངས་པ་དང་ཇི་མ་སྤྱག་ བསྐྱེད་འདབ་མ་འདྲ་བ་
 དང་། ལྷན་རྩོགས་རིང་དང་འཇམ་པ་དང་། ལྷམ་དང་སྤྱ་ནི་མཉམ་པ་དང་།
 ལྷག་རིས་རྒྱས་དང་སྤྱན་མཉམ་དང་། ཉམས་པ་རྩམ་པར་སྤངས་པ་དང་།

དཔལ་བ་ལེགས་པར་འབྱེས་བ་དང་། དབྱེས་ཆེ་བ་དང་དབྱ་རྒྱས་དང་། དབྱ་སྒྲ་
 ལྷང་པ་ལྟར་གནག་དང་། ལྷག་དང་འཇམ་དང་མ་འཛིངས་དང་། མི་ག་པོར་དྲི་
 ཞིམ་སྒྲེས་བྱ་ཡི། ཡིད་ནི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་དང་། དཔལ་གྱི་བེའུ་དང་བག་ཤིས་
 ཅི། སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བཤད་ཅིས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །

དེ་ལྟར་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་རྣམས་ལས་བཟོ་བོའི་ཁྱེན་གྱིས་བསྐྱབ་ཏུ་བྱང་
 བ་རྣམས་ངེས་པར་ནན་ཏན་ཏུ་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་
 ལ་གནས་མི་འབྲུགས་པས་ཡུལ་ན་གནས་དང་། ཤིན་ཏུ་འོང་ཆགས་ཤིང་ཡིད་
 འཕྲོག་པས་གསལ་བ་དང་། མ་ཚང་བ་མེད་པས་ཚོགས་པར་མངའ་བ་ཡིན་ལ།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་འཁོར་ལོས་སྦྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་ཆ་.....
 མཐུན་པ་འབྱུང་བ་ལས་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ལེའུ་གཉིས་པ། སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཚད་ཏུ་གྲགས་
 པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
 པའི་རང་བཟོས་བསྐྱབ་པ་རྣམས་ཀྱི་མི་
 འཐད་པའི་སྒྲགས་དགག་པ།

འདི་ལྟར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་ཚད་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་....
 བཅོམ་ལྡན་འདས་སུམ་ཅུ་ཙུག་གསུམ་གྱི་རྣམ་རྒྱལ་ཁང་བཟང་ནང་བཞུགས་པ་ལ།
 སྤྱི་རིའི་བྱས་ཞུས་པ། བལ་པོ་པ་རྟེན་ཏེ་ཇ་ཡ་སིང་ཏེ་དང་མོ་རྩེ་བ་བྱང་ཆུབ་
 འབུམ་གྱིས་འཕྱར་ཡིན་ཟེར་བ། སྐྱ་གཟུགས་མཐོ་བའི་བུ་པར་རྣམ་པ་བཞག་

① མཐོ། མཐོ་གང་ནི་མཐོའུ་ཙུག་གི་མཐོའུ་གྱི་ཆེའི་བར་ཚད་དེ་དང་མོར་བུ་གཉིས་ཡིན་ནོ།

བས། མཚ་རེ་ལ་སྐྱོད་དང་བརྟུ་གསུམ་པར་བྱས། སྐྱོད་ཞེང་སྐྱོད་བརྟུ་
 ཉེར་ལྷ་པར་བྱས་པར་ཆ་མཐུན་ཞིག་འབྱུང་མོད། ཞིབ་ཏུ་བཤད་པའི་སྐབས་
 ལ། སྐྱོད་ལ་གཙུག་ཏྱར་རྒྱུ་ཉི་མོ་སྐྱོད་དང་གཉིས། རྒྱུ་ཞེང་སྐྱོད་
 གསུམ། དཀྱུས་སྐྱོད་བཞི། མཐུལ་ཞེང་སྐྱོད་ལ། བསྐྱོར་བ་ལ་ཉེར་བཞི།
 ལྷག་པའི་ཐད་བསྐྱོར་བ་ལ་བཞི་བརྟུ། རྟེ་བ་ནས་གཡས་གཡོན་ཏུ་རྟེ་བྱུར་གྱི་
 ཟུར་ལ་གོ་བརྟུད། ཉིང་ཞེང་སྐྱོད་བཞི་དང་གསུམ་འདམ་ཀ། ཞབས་ཀྱི་མཐེ་པོ་
 སྐྱོད་སྐྱོད་གསུམ། སྐྱོན་ལྟ་བཞི། འཕངས་ལྟ་སྐྱོད་དང་གཉིས་ཞེས་སོགས་མང་ཏུ་
 སྐལ་བ་དག་མཐོང་ངོ་། །འདི་ལ་འཐད་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མི་མཐོས་པའི་ཆ་ཏུ་མ་
 ཞིག་སྤང་ལྟ། ཏུས་འཁོར་ལྷགས་ཀྱི་ཆ་ཚད་རགས་རིམ་ཅམ་མཐོང་བའི་པོད་
 ཉིང་ཡོད་ཅན་རང་བཟོ་ལ་མཛོན་པར་དགའ་བ་ཞིག་གིས་མདོ་ཡིན་པའི་ལྷགས་
 ལྟ་བརྒྱས་པ་ཞིག་གོ། །ཡང་སྐྱེ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཐོ་བརྟུ་པ་རྩ་གོ་རྩ་ལྟར་
 རྒྱུ་ཞེང་གལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཆལ་ན་བཞུགས་པའི་
 མོ། དགའ་ལྷན་ཏུ་ཆོས་སྟོན་ཏུ་གཤེགས་པ་ན་ཤུ་རིའི་བྱས་ཞུས་ཟེར་བ།
 མཚ་རེ་ལ། སྐྱོད་ཉི་མོ་སྐྱོད་དང་བརྟུ་གསུམ་གྱིས། ཞེས་བྱས་ན་ཡང་། དེ་ཉིད་
 ཚད་ཀྱི་སྐྱོད་རྣམས་ནི། བརྟུ་ལ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་ལྷག་ ཅེས་འདོན་ཅིང་། ཞལ་^①
 ཚད་སྐྱོད་དང་བརྟུ་གསུམ་པ་དང་། སྐྱོད་སྐྱོད་ཉི་ཤུ་པའང་འགལ་
 ཞིང་། སྐྱོད་ཚད་ལ་ཡོང་བུ་སྐྱོད་གསུམ་ཞེས། བཞུན་འདུག་པས། སྐྱེ་མའི་ཁས་
 སྐྱངས་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་ཡོ། །གཞན་ཡང་། ཞེང་སྐྱོད་ཉེར་གཅིག་བྱུང་
 བས་རྒྱུ་ཞེང་གལ་པའི་མིང་ཅམ་ཡང་མི་སྤང་ངོ་། །དཔེ་ན་འདི་ནི་མཁས་པས་
 བརྟུག་པར་བྱ་བའི་གནས། སྟོན་པོ་ཡིད་དམ་ཏུ་བྱས་པ་ཞིག་གོ། །ཡང་བཅོམ་
 ལྷན་འདས་ཀྱི་སྐྱེ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཐོ་བརྟུ་ཞེས་བྱ་བ། བཅོམ་ལྷན་

① ཞལ། ཐི་སྐྱེ་ཞལ་གྱི་རིང་ཚད།

འདས་ཀྱི་ཕྱི་ཚེ་ན་བཞུགས་པ་ན། ལུས་ལ་ཚས་སྟོན་དྲ་དགའ་ལྡན་དུ་
གཤེགས་པའི་ཚོ། སྤྱི་རིེ་བྱས་ཞུས་ཟེར་བ། སོར་མོ་བརྒྱ་ཉེར་ལྷའི་སྤྱགས་
རགས་པ་ཞིག་བཤད་ནས། ཡང་མཚོ་རེ་ལ་སོར་བརྒྱ་གཉིས་སམ། ཟུང་དང་
བརྒྱ་གསུམ་འདམ་ཀ་བྱེད་ཅེས་སྤྱགས་བབ་ཅེས་དུ་སྦྱ་བ་ནི་སྤྱིར་ཞིག་ཉིད་ནས་
མཁས་པའི་མིག་ལམ་དུ་འབབ་པའི་གཏམ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་སྤྱི་རིེ་བྱས་ཞུས་པའི་ཚད་ཀྱི་གཞུང་རིམ་པར་བྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ། རོ་སོ་
རྩེ་དང་མང་དགེ་སྤྱི་འཇུག་ཡིན་ཟེར་བར། མདོར་ན་སྤྱབ་པ་ནམས་ཀྱི་ཚད།
ཞལ་ཉིད་ལ་ནི་ཞལ་ཉིད་དེ། ཞལ་ལ་སོར་མོ་བརྒྱ་གཉིས་སོ། །མགུལ་ལ་སོར་
བཞི་བཤད་པ་ཡིན། མགུལ་བྱུར་སྤྱང་པར་ཞལ་གྱི་ཚད། དཔུང་པ་སྤྱིད་དུ་ཞལ་
གང་དང་། དེ་ཡི་སྤྱམ་གཉིས་ཚད་དུ་འདོད། ལྷག་ངར་ལ་ཡང་ཞལ་གང་དང་།
དེ་ཡི་སྤྱམ་ཆ་གཅིག་དུ་འདོད། ལྷག་མཐིལ་སོར་ཅེར་ཞལ་གྱི་ཚད། འདི་དང་
མགུལ་ལ་གཏོགས་པར་གནས། འདི་ལ་ཞལ་ནི་གསུམ་དུ་འདོད། ཞབས་ཀྱི་བརྒ་
གཉིས་སྤྱིད་དུ་ཡང་། ཞལ་གཉིས་དང་ནི་སྤྱམ་ཆར་འདོད། ཕྱིན་པ་དག་ནི་
ཞལ་གཉིས་ཚད། སོར་བྱའི་ཅེ་ནས་ཞབས་མཐིལ་དུ། ཞལ་གྱི་གསུམ་ཆ་ཉིད་
དུ་འདོད། ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་གྱི་སྤྱིད་དུ་ཡང་། ཞལ་གང་དང་ནི་སོར་གཉིས་
ཡིན། སྤྱན་གཉིས་བར་དུ་སྤྱན་གང་ཡིན། སྤྱན་ཞལ་དང་ནི་སྟོག་ཤལ་མཉམ།
སྤྱིད་དུ་གདོང་པ་དགུ་བྱས་ན། མཚོད་པ་མང་པོ་སྟོབ་པར་འཇུག། མདོར་ན་
ཚད་ནི་འདི་དག་གིས། སྤྱམ་ཅུ་ཙ་གཉིས་མཚན་ལྡན་ཅིང་། དཔེ་བྱད་ལྡན་
ཅིང་བལྟ་བར་འོས། སྤྱིད་མེད་བྱ་ཡི་ལུས་ལྟ་བུ། ལྷན་ནས་གིམས་ཤིང་མཛེས་
པའི་སྤྱ། རབ་དུ་བསྐྱིམས་ཏེ་བརྩོ་ནམས་ནི། མཁས་པ་དག་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ།
ཞེས་སྤྱགས་བྱུང་སྟེ། འདི་ཡང་མདོའི་དོན་བརྒྱུས་པའི་རྒྱ་གར་བའི་གཞུང་ཡིན་
པའི་ལུགས་སུ་བྱེད་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཡིད་གཏོང་པར་བྱ་བའི་གནས་ནི་ཡང་